

Kugbɔ̀nkpiɛku kùà Pɔ̀l kele' ki de' Timote nnɔ̀

Nà wɔ̀ngeh kugbɔ̀nku kuu te ma bo

Pɔ̀l kele' Timote tigbɔ̀nt tule nɛ. U kele' t̀̀ki laa' u caan' Kristo ya t́aan ɲɔ̀ ǹ̀ ji s̀̀en' bi li liike ỳ̀e ma bo ɲɔ̀ Kristo yaab ń faake mitekjim ni nɛ. Timote ya naa ỳ̀e Suf nɛ ki pɛ Kristo ya sen bo, nɛ u'baa ỳ̀e grɛk ka pɛ Kristo ya sen bo. Timote là te ki sɔ̀nh nin Pɔ̀l nɛ ki p̀̀iere' wɔ̀ isen ỳ̀a yɛbe ya jom.

Kugbɔ̀nkpiɛku kuu ni, Pɔ̀l t̀̀keh Timote u li tien ma kí liike Kristo ya t́aan nnɔ̀ nɛ. U t̀̀ke' wɔ̀ ki ye binib biba te it́aan nnɔ̀ ni ki wɔ̀knh miwɔ̀knm mà ɲa kpe sen (1:3-7; 4:1-4; 6:3-5), ki teh tibont t̀̀a te uɲendun wuu ni nnɔ̀ ya tuba ɲa mɔ̀n, ki teh binib ń d́aan upiikuɔ̀n, ki la jinh tijier tubambe. Nɛn bo nɛ Pɔ̀l t̀̀ke' Timote ki ye wɔ̀ ń tiere Kristo yaab kí ye: Uwien ńɛn' ǹ̀a ke nnɔ̀ mɔ̀n nɛ.

U wuɔ̀n' wɔ̀ u li tien ma kí g̀̀ende it́aan nnɔ̀ ya ciɛnb, ki gbiere' binib bɛ ń li pukeh Uwien, kí li k̀̀areh wɔ̀ (iyul 2), ki t̀̀ke' it́aan nnɔ̀ ya ciɛnb li fuobe ma bo (iyul 3).

Pɔ̀l t̀̀ke' Timote ki ye wɔ̀ ń li likeh it́aan nnɔ̀ ke mɔ̀nmɔ̀nm (iyul 4-6).

Ifuonde

¹ Min Pɔ̀l, n ỳ̀e *Yesu Kristo ya tond nɛ. Uwien ti'ɲmieniɲ nin Yonbdaan *Yesu Kristo wà ỳ̀e ti'dendenl nnɔ̀ nɛ ye ń li ỳ̀e u'tond. ² Timote, n kieh kugbɔ̀nku kuu ń de sin nɛ. A ỳ̀e n'bum̀̀nk kí ńɛ ti ɲm̀̀obe mitekjim mà nnɔ̀ bo nɛ. Baa Uwien nin Yonbdaan *Yesu Kristo ń juoke ɲɛ, kí muɔ̀ ɲɛ micɛckm, kí de ɲɛ uyenduɔ̀n.

Liike a'yul bo nin biwɔnwɔknb bà tulndeh binib nnɔ

³ N là joh Maseduɔnn ya tinfenm bó ma nnɔ, n là sure' ɲe á juore Efes ya du ni, kí pien binib bà te len ki wɔknh miwɔknm mà ɲa kpe sen nnɔ nɛ. ⁴ Bi la ji ní li tuuke gbeyienkaar nin bi'yaajeb ya yel yà bi findeh i'bo ka gbandeh nnɔ bo. Nɛn nɛ cèreh miniem bàareh. Na cèreh binib bendeh Uwien bonde' ma bo wɔ ní ɲmien binib kí ñe mitekjim bo. ⁵ N là sure' ɲe á pien be ɲɔ be ní li yé binib bà ya fèl bo ɲa ɲmɔbe jɔknt, kí li yé tɔb, kí li ɲmɔbe iyenmaalmɔnmɔn, kí li ɲmɔbe mitekjimɔnm. ⁶ Binib biba te, ka ji pɛ u ya sen bo, bi tùre' nɛ, ki lienh gbefenfennm, ⁷ ki yih bi'ba *Yiko ya wɔnwɔknb, ka ben bi lienh nà nnɔ ya tingi, ki niireh nin bi cɛ nà bo nnɔ.

⁸ Ti ben ki ye *yiko mɔn nɛ, nì yé unil taah wɔ ki sɔnh itùon ni'donbó la. ⁹ Tùore mɛn kí cii kí ye yiko ɲa te ki de' nimɔn, ama u te ki de' bà ɲa boh wɔ nin bà yìe' Uwien ya ñɔbu bó nin bà ɲa pɛ Uwien bo nin bibierdenb nin bà yindeh Uwien nin u'bont ke nin bà kuuleh bi'naambe nin bi'baambe nin bà ke yé binikub nin ¹⁰ isɔnsɔnd nin bà dàan' bipiib ki duɔndeh nin bi'jetɔb nin bà kuɔreh iyonbe nin bitonnendɛnb nin bà poleh itonnɛnpòl nin bà ke yìe' miwɔknm mà kpe usen nnɔ nɛ. ¹¹ Mi ya wɔknm nɛ pɛ tigbɛmɔnmɔnt tà wɔngɛh Uwien ya kpiɛke nnɔ bo. Uwien uyenduɔncien ya daan nɛ taa' tù ki ɲukn' nni.

Pɔl faareh Yesu Kristo

¹² Yonbdaan *Yesu Kristo nɛ de' nni mituɔm. Nɛn bo nɛ n faareh wɔ. U du n'bo nɛ ki gɛnde' nni ní sɔn u'tuonl.

¹³ Uyo uba n là lienh u'bo fenfenm nɛ, ki jèndeh u'nib, ki bre ka muɔh be cɛcɛkm, ama u muɔ' nni micɛcɛkm, kime ma là ben n teh bà, ka laan là teke' wɔ ki jin' mɔ.

¹⁴ Yonbdaan *Yesu Kristo ya juokm yebe ki gbien' ma nnɔ nɛ u cère' n teke' wɔ ki jin', ki yé wɔn nin u'nib ke.

¹⁵ Tigber tuu te nɛ, ki kpe binib ní tuo tu'ke. Tun si: *Yesu

Kristo baa' uɣendun wuu ni, wə́ n̄ lá ɣm̄ien bibierdenb n̄e, n̄e min n̄e yé ubierdaan ki cen' bi'ke. ¹⁶*Yesu Kristo muo' nni micɛɛekm, ɣo min wà yé ubierdaan ki cen' binib ke nno bo wə́ n̄ wuɔn u ɣm̄obe suk̄le ki gbien' ma bo n̄e. Nen n̄e li yé kud̄ieku binib bà li teke wə́, kí ji kí le limiel là ɣa ɣm̄obe gbenm nno bo. ¹⁷ Binib ke n̄ li p̄èkeh Uwien, kí li kp̄iekreh wə́ uyo ke. Wɔn n̄e yé Uwenbaabe, nil ɣa lenh wə́, u yé Uɛrcien wà tuu ki te uyo ke n̄e. Ami.

¹⁸ N'buk Timote, n ye n̄ t̄ake ɣe tigber tà s̄o kí n̄e bi là s̄okn' Uwien ya n̄obon yà a'bo nno. N̄i yen bo kí m̄ò limuol là m̄on, ¹⁹ kí li ɣm̄obe mitekjim nin iyenmaalm̄onm̄on. Binib biba d̄aan' i ya yenmaale n̄e ka ji ɣm̄obe tekjim. ²⁰ Bi'ni bile si: Himene nin Aleksand. N̄e n taa' b̄e ki ɣukn' Satan, ɣo b̄e n̄ bende kí ye na m̄on b̄e n̄ ji n̄ suke Uwien.

2

Li kàareh m̄en ki dienh binib ke

¹ Nen bo, tigber tà yé tigb̄ekpiekt n li t̄ake n̄e si: n̄i li kàareh ki miɛh Uwien, ki gbáanh wə́, ki faareh wə́ ki dienh binib ke ² nin biberb nin udu ya ciɛnb ke ɣo tí li te uyenduɔn ni, niba la ɣaabe ti'yɛnm, kí li p̄e Uwien ya s̄en bo, kí li yé binib bà ya tetem kpe b̄e n̄ li boh b̄e. ³ Nen n̄e m̄on Uwien ti'ɣm̄ienl ya nun bó ki s̄onge u'yɛnm. ⁴ U yíe binib ke n̄ ɣm̄ere n̄e, kí bende kí ye u'gber yé tigb̄em̄ont. ⁵ Kim̄e Uwien te uba n̄e. Ucend̄enduol m̄o te uba n̄e binib nin Uwien ya siik ni. Wɔn si: *Yesu Kristo wà tien' u'ba unisaal, ⁶ ki tuo' ki teke' binib ke ya kuum ki kpo', ɣo wə́ n̄ d̄e b̄e kí wiɛ nno. Nen n̄e wuɔn' ki ye Uwien yíe wə́ n̄ ɣm̄ien binib u ya yo n̄e. ⁷ Nen bo n̄e Uwien ḡènde' nni n̄ li yé *Yesu Kristo ya tond, kí li kpaandeh u'gber, kí li w̄aknh t̄u bà ɣa yé Sufm̄be ɣo b̄e n̄ teke wə́ kí ji, kí bende kí ye t̄u yé tigb̄em̄ont n̄e. Ma n̄endeh n t̄akeh tigb̄em̄ont n̄e. ⁸ T̄o, n yíe Kristo yaab te nà saan ke la, bijeb n̄ li kàareh, ki findeh

inuə, ki la cère yì ñ li yé binib bà ya fèl bo ñmòbe tijòknt ya nuə, ki la li ñmòbe benpiebe, ki la li findeh nin tòb.

Bipiib li ñmòbe mitetem mà

⁹ Bipiib ben wòn, n yíe be ñ li guoh nì kpe upii ñ li guoh ma bo ne, ki la cère bi guo la, be ñ li lenh bi'fe, ki la wòngèh bi'ba, ki la li lùoh yulòle wà faa, ki la tungeh ñòkm ya kenjonga wà ya daaku faa, ki la bèleh ilaan yà ya daaku faa, ki la guoh wengolkaar tà ya daaku faa. ¹⁰ Ama be ñ li sòn h itùonmòn mòn. Nèn ne mòn ki de' bipiib bà ke lienh ki teh bi pe Uwien ya sen bo. ¹¹ Bi wòknh be uyo wà la, be ñ li te suoo, kí li cengeh nin mibom. ¹² Ma ñ de be sen be ñ wòkn jeb, ka ñ de be cient jeb bo. Be ñ li te suoo. ¹³ Kime Uwien là kpié' ki ñen' Adam ne, ki tuòn' Efa. ¹⁴ Na yé uwé* là lere' Adam ne, u là lere' Efa ne u saa' likuəl ki bii' Uwien. ¹⁵ Ama upii juore' ki ñmòbe mitekjim nin miyéem, ki pe Uwien ya sen bo mòn mòn m, ka wòngèh u'ba la, timer ña ñ cère Uwien la ñmien wə.

3

Kristo ya táan yaab ya senlierl li te ma bo

¹ N ye ñ tóke tígber tà nò tù te ne. Unil yíe wə ñ li likeh Kristo ya taanl la, u gènde' lituonmòn mòn l ne. ² Nì kpe Kristo ya taanl yaab ya senlierl ñ li yé unil wà ña ñmòbe biil ne, kí li ñmòbe upii uba, kí li coh u'ba tibont ke ni, kí li ñmòbe miyem, kí li yé unil wà bi boh wə, kí li teknh bicenb, kí li yé unil wà li fre kí wòkn binib Uwien ya gber mòn mòn m, ³ ki la taa' u'ba kí de daam, ki la ñmòbe jer. Wə ñ li ñme nin binib ke, ki la findeh nin nib, ki la cère u'nun ñ li món ilike bo, ⁴ kí li likeh u'dencenl mòn mòn m, kí cère u'bumu ñ li ciilh litubl, ki ñmòbe mibom nì kpe kibuk ñ li ñmòbe mibom ma bo. ⁵ Kime unil ña ñ fre kí

* ^{2:14} Bi ye uwé la, bi niireh Satan ne. Liike 2 Korént 11:3.

liike u'dencenl mǝnmǝnm la, u li tien mila kí liike Uwien ya taanl yaab-i? ⁶ U la li yé wà ña wuǝke' Uwien ya sen ni. U yé unil wà ña wuǝke' Uwien ya sen ni la, nba la, u li ñmǝbe tigbengt, nǝ kí lǝ utudǝre ten usǝnpol. ⁷ Nì kpǝ bà ña yé Kristo yaab ñ li pǝkeh wǝ nǝ. U te nnǝ la, nil ña ñ len u'bo fǝnfǝnm, nǝ senpol ya dieku mǝ ña ñ cuo wǝ.

Kristo ya taanl ya totorb li te ma bo

⁸ Kristo ya taanl ya totorb mǝ li yé binib bà bi boh bǝ nǝ, kí la li yé iñuǝn ilele ya nib, kí la taa bi'ba kí de daam, kí la jinh pǝnt. ⁹ Kí cǝre jǝknt la li te bi'fǝl bo ñǝ bǝ ñ li pǝ tigbǝmǝnt tà Uwien kpiire' tù nnǝ bo. ¹⁰ Bǝ ñ kpǝ kí fiin bǝ kí liike bi'tetem te ma bo kí yaan. Bi laa' ba ñmǝbe biil la, bi li fre kí li sǝnh bitotorb ya tùon. ¹¹ Bipiib bà yé bitotorb mǝ li yé binib bà bi boh bǝ nǝ, kí la lienh tǝb bo fǝnfǝnm, kí li coh bi'ba tibont kǝ ni, kí li yé bipiib bà bi du bi'bo isen kǝ ni. ¹² Kristo ya taanl ya totorb li ñmǝbe upii uba uba nǝ, kí li likeh bi'bumu nin bi'dencen mǝnmǝnm. ¹³ Kimǝ binib bà sǝnh bitotorb ya tùon mǝnmǝnm nnǝ ya yel li kpǝnh nǝ. Bi ñmǝbe midum kí gbǝnh' bi teke' *Yesu Kristo kí jin' ma nnǝ bo.

Nà cǝre' Pǝl kele' kugbǝnku kuu nǝ

¹⁴ N kǝh ñǝ kugbǝnku kuu nǝ kí daan n li baa a'saan na ñ wuǝke nǝ. ¹⁵ Ma lì baa' tonm mǝnǝn la, kugbǝnku kuu li cǝre á bǝnde a li ñmǝbe mitetem mà Uwien ya nib ni. Binib nnǝ yé Uwien limiel ya daan ya taanl nǝ. Lì te ten likpǝnkpǝnl nǝ kí co tigbǝmǝnt kí dienh tù mituǝm.

Uwien kpiire' tigbǝbǝlkaar kí wuǝn' binib

¹⁶ Imǝn, Uwien bo ya paanm ya gber tà buǝ u kpiire' tù nnǝ yé tigbǝcient nǝ.
Kristo nǝ yé tigber tà buǝ nnǝ,
kí tien' u'ba unisaal,
kí ñǝn' u'ba upaan bo

*Mifuoñaanm nɛ wuɔn' ki ye u yé ugbemɔndaan,
 u cèrɛ' Uwien ya tondb laa' wɔ,
 bi kpaande' u'gber bà ɲa yé *Sufmɛ ni,
 nɛ binib teke' wɔ uɲɛndun ni ki jin',
 Uwien taa' wɔ u'kpɛke ni ki don' paaki bó.*

4

Miwɔknm mà ɲa kpe sɛn ya gber

¹ *Mifuoñaanm len' nì wien ki ye ufɔforyo binib biba li wiɛ mitekjim ya gber, kí paan isɛnpol tulndeh binib ki cèrɛh bi wɔknh miwɔknm mà nnɔ bo. ² Bi li cèrɛ binib bà yé iñuɔn ilele ya nib, ki yé bitonnɛndɛnb, ibiɛrɛ tɛbɛ' bi'yɛnm tɛn kudɛku kùa ɲa ɲmɔbɛ ɲmirm nnɔ, ń tuln bɛ. ³ Binib bugbɛn kùɔndeh upiikuɔn nin tijier tubamɛ ya jim nɛ. Uwien nɛ ñɛn' tijier nnɔ ɲɔ binib bà teke' wɔ ki jin' ki bɛn tigbɛmɔnt nnɔ ń li jinh tù, ki faareh wɔ tu'bo. ⁴ Uwien ñɛn' tibont tà kɛ nnɔ, tù mɔn nɛ. Ti la sɛngɛh tuba, ti jinh tà kɛ la, tí li faareh wɔ tu'bo. ⁵ Kime Uwien ya gber nin ikaare nɛ mɔngrɛh nibonn kɛ.

Pɔl tɔkɛ' Timote u li te ma bo u'tuonl ni

⁶ A wɔknh Kristo yaab tigber tuu nɔ la, a li yé wɔn *Yesu Kristo ya tonsɔnl wà mɔn, kí cèrɛ Uwien ya gber tà a teke' tù ki jin' nnɔ nin miwɔknmɔnmɔnm mà a tùɔrɛ' ki paan' mi'bo nnɔ ń li yé a'bo tijier. ⁷ La tuuke gbeyiɛnkaar, kime ta kpe Wien ya sɛn. Ñikn kí li pɛ Uwien ya sɛn bo mɔnmɔnm. ⁸ Unil ñikndeh ki tiinh u'gbɛnɛnt ń jaare la, nì mɔn nɛ ama nì li tore wɔ waamu nɛ. Unil ñikndeh ki pɛ Uwien ya sɛn bo mɔnmɔnm la, nɛn nɛ li tore wɔ isɛn kɛ ni, kime Uwien ye nɛn nɛ li cèrɛ binib ń li fuobe fɛnfɛnnɔ wuɔ nin uyo wà we ní nnɔ. ⁹ Tigber tuu te nɛ, ki kpe binib ń tuo tu'kɛ. ¹⁰ Ti

* ^{3:16} Bi li fre kí lɛbrɛ Uwien taa' wɔ u'kpɛke ni ki don' paaki bó kí ye Uwien cèrɛ' u'kpɛke yebe mɔ.

sənh itùon nin inunmón, ki m̀h limuəl, kime ti ɣm̀be lidəndənl Uwien limiel ya daan bo nɛ. Wən nɛ yé binib kɛ ya ɣmienl. U cinbe ki yé bà teke' wə ki jin' ya ɣmienl nɛ. ¹¹ Wəkn binib tigber tuu, kí təkɛ bɛ kí ye bɛ ń li teh nnɔ. ¹² La cère uba ń yinde ɣɛ a yé kinacənfɛnbuk ma nnɔ bo. Ama li yé wà cuube u'lenm ni, ki ɣm̀be mitekjim nin mitetemənm, ki yíe binib, ka ɣm̀be biil ɣɔ bà teke' Uwien ki jin' nnɔ ń tɛkn a'taal ni. ¹³ Taa a'ba kí de *Uwien ya gbənkɩ ya kàanm Kristo yaab ni, kí li sureh bɛ, kí li wəknh bɛ haali nin n'baam. ¹⁴ La dàan *Mifuoñaanm ya paabu bùa te a'ni nnɔ. A laa' bù kí ñɛ bi là səknl' Uwien ya ñəbon yà a'bo nin Kristo ya taanl ya ciənb là taa' bi'nuɔ ki paan' a'bo ma nnɔ bo nɛ. ¹⁵ Taa a'ba kí de nɛn kɛ, kí sən lituonl nnɔ tinɔjer tule. Nnɔ nɛ binib kɛ li lɛ a'tùon cuonh ma bo. ¹⁶ Liike a'tetem, kí li bɛn a wəknh binib ma bo, kí li ñikndeh isen kɛ ni. A teh nnɔ la, sin bugbɛn li ɣm̀ere, nɛ bà cengeh a'bó nnɔ mɔ li ɣm̀ere.

5

A li te ma bo nin Kristo yaab

¹ La gbierɛh jɛciɛn nin jɛr, ama li gbierɛh wə tɛn a'baa, kí li gbierɛh binacənfɛnb tɛn a'ninjib, ² kí li gbierɛh ipiiciɛn tɛn a'naambɛ, kí li gbierɛh bijɛfɛnb tɛn a'ninsieb, kí la kuɔn a'ba jəknt nin bɛ. ³ Li toreh bikpopiib bà ɣa ɣm̀be bà likeh bɛ. ⁴ Ukpopii ɣm̀be mubumu bii iyaabii la, nì mən bɛn nɛ ń kpíe kí li toreh bi'den yaab, kí wuən kí ye bi boh bɛ. Bi teh nnɔ la, bi jiindeh bi'naambɛ nin bi'baambɛ bi là wube' bɛ ma nnɔ bo nɛ, kime Uwien ya yɛnm sɔnge nɛn bo nɛ. ⁵ Ukpopii wà ɣa ɣm̀be wà li likeh wə, ki juore' ki te u'ba kpein la, u du Uwien bo nɛ, ki tuu ki kàareh ki miɛh wə ñənkɩ nin wien ni. ⁶ Ama ukpopii pɛ lisənsəndl bo, ki teh u'yɛnm yíe nà la, nin u fuobe ma kɛ nnɔ, Uwien ya sɛn bo wən, u kpo' ɣɔ. ⁷ Təkɛ bikpopiib tigber tuu nɔ ɣɔ nib la

le bi li dule nà bo kí biin be. ⁸ Wà ña toreh u'yaab, ni'ke tu nin wa toreh u'tiema dencenl ni yaab la, u wie' mitekjim ya sen ne, ki bre ki cen' wà ña teke' Kristo ki jin'.

⁹ A li kele ukpooii wà ya yel bikpooiib ya yel ya gbõnku si: wà tì fii' ma, u kun' ticer miba kpein ne, ki ñmàbe ibin piluob. ¹⁰ U li yé upii wà sònñh itùonmònmmòn binib ke pèkeh wò i'bo ne. Yen si: u wube' u'bumu mònmmònmm, ki teke' bicenb, ki sòkre' Uwien ya nib ya tàan, ki tore' bijiinb, u'nun mòn wò ñ li sònñh itùonmònmmòn.

¹¹ Bikpooiib bà fàan ben wòn, dàan be, kime bijeb ya menku lá cuo' be la, bi li wie Kristo ya gber ne, kí li nuunh be ñ liebe kí kun ticer, ¹² ka ñ sòn bi là len' ki ye bi li sòn Kristo ya tuonl là nnò. Nen bo ne bi li ñmàbe libiil. ¹³ Ba ñmàbe tòn ma nnò, bi li cuonh ki lindeh iñien ne. Na yé ba ñmàbe tòn baba ne, bi li yé biñòkpòbdenb ne, kí li kòh binib ya gber ni, kí li lienh gbefenfenm. ¹⁴ N yé bikpooiib bà fàan nnò ñ liebe kí kun ticer ne, kí maa mubumu, kí li likeh bi'den mònmmònmm, ki la cère' unennend ñ le u li dule nà bo kí len ti'bo fenfenm, ¹⁵ kime bikpooiib biba wie' Kristo ya sen ne ki paan' *Satan bo.

¹⁶ Upii wà teke' Kristo ki jin' ki ñmàbe bikpooiib u'den la, wò ñ li toreh be, ki la cère be ñ li yé Kristo ya taanl bo tukl, ñò lè ñ fre kí li toreh bikpooiib bà ña ñmàbe bà likeh be nnò.

¹⁷ Kristo ya taanl ya cienb likeh Kristo yaab mònmmònmm la, bi kpe be ñ li boh be, kí li pèh be mònmmònmm ne. Ni'ke tu nin bà kpaandeh Uwien ya gber, ki wòknh tù nin inunmòn mm; ¹⁸ kime nì kele' *Uwien ya gbõnku ni ki ye: «A taa' unè u taanh iji la, ña ñ lòle u'ñòbu», ki liebe' ki ye: «Wà sònñh lituonl la, u kpe be ñ pè wò u'paaku ne.»

¹⁹ Bi biin' Kristo yaab ya cien la, na yé mònknub bile bii bita ne biin' wò la, la cenge tù. ²⁰ Kristo yaab ya cienb ya

uba tien' ibiere la, kɔnh nin wɔ binib ke ya nun bó ɲɔ bà sɛn' nnɔ ń fenge.

²¹ N sureh ɲe Uwien nin *Yesu Kristo nin Uwien ya tondb bà cii' u'ñɔbu bó nnɔ ya nun bó ne, li pe n wuɔn' ɲe isen yà nɔ bo, ki la ɲmɔbe a'ñɔbu gbè nà bó, ki la ɲmɔbe gèngènde mɔ. ²² A ye á de unil lituonl Kristo ya taanl ni la, la yíe tonm kí pɔk kí yuon a'nuɔ u'bo kí kàare kí de wɔ. La kɔ tɔb ya biere ni. Cère sin bugben ya tetem ń li wien.

²³ A tuu ki bungreh ma nnɔ, la li ñuh ñunm baba, li lengeh midaam mɔ waamu, ɲɔ nè ń li toreh a'benku. ²⁴ Bi lenh binib biba ya biere upaan bo ne kí yaan kí bu be tibuur. Bitɔb mɔ yi ɲa kpiireh tonm. ²⁵ Itùonmɔnmɔn mɔ te upaan bo ne. Ìba lì buɔ mɔnɔn la, ya ń juore kí li buɔ.

6

Iyonbe nin i'cɛnbaambe ya gber

¹ Binib bà ke yé iyonbe nnɔ be ń li boh bi'cɛnbaambe mɔnmɔnm, nì kpe be ń li boh be ma bo, ɲɔ uba la le u li dule nà bo kí len Uwien nin ti'wɔknm bo fɛnfɛnm. ² Iyonbe yà ya cɛnbaambe teke' Kristo ki jin' nnɔ, ì la likeh i'cɛnbaambe nnɔ fɛnm, kí ye bi yé i'ninjɛb ma nnɔ bo. Ama yì ń li tùɔreh ki sɔnh lituonl ki dienh be, kime ben bà jondeh i'tùon bo nnɔ yé bà teke' Kristo ki jin' Uwien yé be ne.

Miwɔknm mà ɲa kpe sen ya gber

A li wɔknh binib nà sɔ, ki sureh be be ń li teh nnɔ. ³ Unil wɔknh miwɔknm mà bore' miba, ka pe ti'Yonbdaan *Yesu Kristo ya gbemɔnmɔnt bo, ka pe miwɔknm mà kpe Uwien ya sen bo la, ⁴ tigbengt ne yɛbre' nin udaan ne wa ben niba, ki fe miniem, ki findeh iñɔbon bo. Nen ne cère' ibinbinbe nin ikɔnkɔn nin isuk nin itɛnfuonbiere te, ⁵ ki cèreh binib niɛh miniem ka gbendeh, kime bi'yɛnmaale ɲa kpe sen, ne ba ben gbemɔnt. Bi maaleh ki teh bi paan' Uwien ya

sen bo la, bi li le lifaal nɛ. ⁶ Imòn, unil ya yenm sɔnge u ñmɔbe nà bo, ki pɛ Uwien ya sen bo la, nɛn nɛ yé lifaacienl ki de' udaan. ⁷ Kime ta tuke' niba ki baa' uɣendun wuu ni, ka ní tuke niba kí ñɛ u'ni mɔ. ⁸ Nɛn bo, ti ñmɔbe tijier nin tiwengolkaar la, cère mɛn ti'yenm ní li sɔnge tu'bo. ⁹ Ama binib bà ya nun món lifaal bo nnɔ luh mibiikm ni nɛ. Tijòrbont tà yɛbe, ki bre ya mɛnku li cuo bɛ tɛn kudieku, kí cère bɛ ní kɔ mikuum ni kí juore fɛnm. ¹⁰ Kime ilike ya yíem yé ibiere kɛ ya ñaan ya uba nɛ. Binib biba taa' bi'ba ki de' ilike ma nnɔ nɛ ki tùre', ka ji pɛ tekjim ya sen bo, nɛ ki nuun' bi'ba bo ijendcien.

¹¹ Sin Uwien ya nilɔ, la paan nɛn kɛ bo, kí li yé unil wà cuube, kí li pɛ Uwien ya sen bo, kí li ñmɔbe mitekjim, kí li ñmɔbe miyíem nin kuminku, kí li ñmɛ nin unil kɛ. ¹² Mò mitekjim ya muɔl mɔnmɔnm, kí li nuunh limiel là ña ñmɔbe gbenm. Uwien yin' ñɛ li ya miel bo nɛ, kí ñɛ lidaali là a len' mɔnmɔnm bimònkunb bà yɛbe ya nun bó ki ye a teke' wɔ ki jin' nnɔ. ¹³ N sureh ñɛ Uwien wà dienh tibont kɛ limiel nin *Yesu Kristo wà là kun' imòn mɔnmɔnm Pɔns Pilat saan nnɔ ya nun bó nɛ. ¹⁴ Li boh n tɔke' ñɛ nà kɛ nnɔ, kí li wien, kí la li ñmɔbe biil kí tì baa uyo wà Yonbdaan *Yesu Kristo li baa ní nnɔ. ¹⁵ Uwien sien' uyo wà nnɔ lá baa' la, u li cère wɔ ní baa ní. Uwien nɛ yé uyenduɔn ya daan. Wɔn baba nɛ yé tibont kɛ ya Cɛnbaa, ki yé biberb kɛ ya ber, ki yé yonbdɛnb kɛ ya Yonbdaan. ¹⁶ Wɔn baba nɛ ña ní kpo, ki te kuwenwenku kùà ni uba ña ní fre kí kɔ ku'ni. Uba ña kpele ki laa' wɔ, ka lì li fre kí lɛ wɔ mɔ. Wɔn si kupɛnpeku nin mituɔm uyo kɛ. Ami.

¹⁷ Tɔke binib bà yé bifaadɛnb uɣendun wuu ni nnɔ kí ye bi la li ñmɔbe gbengt, ki la li du lifaal nnɔ bo, kime lì yé mitafaam nɛ. Ama bɛ ní li du Uwien bo, kime wɔn nɛ dienh tɛ tibont kɛ ki gbiekeh ñɔ tí li jondeh tu'bo. ¹⁸ Tɔke bifaadɛnb nnɔ kí ye bɛ ní li teh mimɔnm, kí li sɔnh itùon yà

mɔn ki gbien', kí li punh ki la cuɔleh, kí li gbiinh bi'bont nin binitɔb. ¹⁹ Bi teh nnɔ la, bi taakeh lifaal là mɔn ka ń saa ne ki blinh bi'ba wenli bo be ń wun le limemɔnl.

Tigbɛfɔrkaar

²⁰ N'yo Timote, li likeh Uwien guun' ne nà nnɔ mɔnmɔnm. La paan gbefɛnfɛnm bo, kime tà kpe Wien ya sen, ki la paan bi nieh miniem mà ki maaleh ki teh bi ɲmɔbe mibenm nnɔ mɔ bo. ²¹ Binib biba lienh ki teh bi ɲmɔbe mi ya benm ne ki ture', ka ji pe tekjim ya sen bo. Uwien ń juoke ne.

Uwien ya Jɔtiefɛ̀nku ya gbɔ̀nku

The New Testament in the Ngangam language of Togo

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ngangam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ngangam

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Nov 2018 from source files dated 24
Aug 2018
f30fbe0b-cda1-5a60-a4ee-8be80c6caef6